

Ponència: La utilitat de las memòries i d'altres mecanismes de control**Autor: Montserrat Martínez, EADC, Generalitat de Catalunya****Taula Rodona 5: "Avaluant l'avaluació"**

Quan des de l'administració pública ens plantejem donar forma a les polítiques culturals dels governs, una de les primeres accions consisteix en la creació de fons públics per impulsar els projectes de creadors, organitzacions i empreses culturals que operen al territori.

Treballar amb projectes subvencionats amb fons públics ens obliga a les administracions que els gestionem, a crear mecanismes d'avaluació i valoració sobre el grau de compliment del projecte subvencionat.

El procés a través del qual s'atorga un ajut per la realització de projectes culturals en tot el seu desenvolupament, es a dir, projectes d'investigació, de creació i producció, d'exhibició, etc, s'inicia amb la convocatòria pública dels ajuts, en els que definim l'objecte, les diferents modalitats de projectes que es poden acollir a la convocatòria, els calendaris pels que deuen regir-se i una sèrie de requisits imprescindibles pels compliment jurídic i administratiu de la línia de treball.

Definim tanmateix a aquells que valoraran els projectes i de quina manera. Expliquem a més els criteris de valoració de forma que el propi sol·licitant pugui fer un examen previ d'autovaloració del seu projecte, el possible grau de compliment i la adequació a la línia de subvenció per la que opta. Es a dir, si parlem del criteri de valoració "impacte del projecte", el propi sol·licitant pot plantejar-se de quina manera la seva proposta incideix en el territori on s'ha de dur a terme, de quina forma revertirà en el sector artístic o cultural de referència, quines accions està portant a terme encaminades a la creació de públics, etc. No es tracta tant d'adaptar els projectes als criteris de valoració, però sí d'aprofitar la seva lectura como a possible element de millora de la proposta.

Aquest apartat de requisits previs que permeten clarificar la relació entre la administració i el sol·licitant, i en el qual ha de quedar també suficientment documentat el projecte presentat, finalitza amb la especificació de les obligacions pel sol·licitant en cas de que finalment s'atorgui l'ajut. És en aquest espai on introduïm el concepte de memòria.

Revisant les convocatòries d'ajuts de diferents administracions públiques de Catalunya i del territori espanyol, trobem coincidències relatives a les obligacions i a les formes de justificar els ajuts.

En totes elles les administracions sol·liciten estar presents, mitjançant el logotip de la institució, en els elements de difusió que es generen per donar a conèixer la activitat. Sol·liciten tanmateix memòries econòmiques detallades on constin les despeses i ingressos finals per partides i conceptes. També coincideixen en la obligatorietat de comunicar a les administracions públiques tot canvi que es produeixi en el projecte i que de alguna forma pogués afectar a les valoracions prèvies a través de les quals s'atorga l'ajut, etc.

També coincidim en la sol·licitud d'una memòria explicativa de la activitat, però en cap d'elles arribem a especificar els continguts que esperem trobar i avaluar.

Sovint, des de les administracions públiques donem per suposat que els gestors dels projectes comuniquen les seves activitats de forma clara i explicativa, i que per tant la memòria final arribarà a plasmar la complexitat de la activitat en totes les seves vessants. Estem segurs de que ens descriuran les activitats que s'han succeït, ressaltant aquells aspectes més rellevants o curiosos i que contribuiran a singularitzar i revaloritzar el projecte presentat. De que ens presentaran a la memòria el rendiment de l'esdeveniment des de el punt de vista del públic que ha seguit la activitat, dels artistes que han participat, de les activitats complementàries que s'han dut a terme, del seguiment que els mitjans de comunicació han fet de la activitat, de la metodologia de treball que s'ha seguit (sobre tot quan es tracta de projectes d'investigació i creació), del treball en xarxa amb projectes de característiques similars, de la configuració de l'equip de creació i gestió del projecte, així com de les funcions que exerceixen, de les publicacions pròpies que han generat, etc. Es a dir que ens parlaran de tots aquells elements que configuren la essència del projecte i que possiblement coincideixen amb els les comissions de valoració i els jurats de les convocatòries de projectes han destacat en el moment de donar un recolzament econòmic a la activitat.

Aquest pretès de tenir a les nostres mans un element explicatiu com deu ser la memòria no sempre es compleix. Ens trobem amb treballs molt poc detallats que defrauden les expectatives dipositades per part de la administració i de les comissions de valoració i que, por tant, ens

obliguen a intervenir i sol·licitar un millor desenvolupament del treball de finalització i justificació del projecte.

La relació entre els gestors de projectes externs (a vegades coincideix que el creador és gestor del seu propi projecte) i la administració no sempre és fluida, sovint els llenguatges d'uns i altres no coincideixen i som conscients de que per molts dels nostres creadors i col·lectius culturals la praxis de la administració es difícil de compaginar amb el dia a dia de la creació. Coneixedors d'aquesta problemàtica, estem creant recursos i mecanismes de comunicació molt més àgils, equips de gestió personalitzats i especialitzats per línies de convocatòries, obrint espais de permanències tècnics i d'atenció als creadors i gestors culturals en els que es puguin fer valoracions prèvies dels projectes i derivacions cap a les línies de subvencions més adequades.

Actualment, des de l'Entitat Autònoma de Difusió Cultural, organisme de gestió pertanyent al departament de cultura de la Generalitat de Catalunya, actualment en procés de canvi cap el futur Consell Nacional de la Cultura i de les Arts, estem replantejant els processos de treball al voltant de les ajudes públiques. Com embrió de l'organisme que regularà les polítiques culturals en relació amb la creació artística i cultural contemporània, varem iniciar l'any 2004 una sèrie de reformes en les convocatòries públiques, aplicant noves formes de gestió amb les que varem intentar apropar l'administració al creador i als llocs on aquesta es produeix. Es van crear noves línies de subvencions que ens permeten intervenir en totes les fases dels processos i els àmbits de creació de manera que els llenguatges artístics i culturals més experimentals trobin el seu espai en l'administració junt amb els àmbits artístics consolidats o més tradicionals.

Iniciem línies de subvencions plurianuals que intenten adaptar-se als calendaris de la investigació, creació i producció, de manera que els projectes no s'hagin d'interrompre al finalitzar l'any i s'adaptin als calendaris reals dels processos de treball.

Millorem la informació de les línies de subvenció existents, ens desplacem pel territori per donar-les a conèixer i facilitem espais d'informació sobre les mateixes i de consulta sobre la adequació dels projectes de creadors, entitats i organitzacions.

Implantem els espais de permanències setmanals, on els gestors culturals de la administració revisem els projectes i assessorem sobre possibles millores i derivacions a les línies de subvenció més adequades.

Constituïm les comissions de valoració multidisciplinàries amb experts aliens a la administració.

En definitiva, iniciem una sèrie de canvis que ens donen més coneixement dels projectes que es succeeixen al territori i que a la vegada ens permet un millor acompanyament que ens facilita l'intercanvi d'informació, comunicació, etc.

Totes aquestes intervencions s'han anat desenvolupant en un període de temps relativament curt i en funció dels mitjans dels que disposem en cada moment, tant a nivell pressupostari per impulsar línies de treball i projectes propis como en el que es refereix al temps de dedicació, es a dir al personal disponible per portar-les a terme. Per això, en aquest moments, hi ha una sèrie de plantejaments inicials que encara no hem pogut portar a terme, como són la oficina de seguiment de projectes o la millora dels processos de gestió interns.

Actualment, estem treballant precisament en el procés de la memòria. Intentem aportar millores als projectes externs aconseguint que les activitats subvencionades no només superin el tràmit administratiu de compliment de lo acordat, sinó que a més la memòria serveixi como a element d'avaluació pels propis gestors. Pretenem que la memòria es converteixi en objecte de valor, on el propi creador o gestor pugui mostrar i ressaltar la excepcionalitat i la originalitat del seu projecte.

A més, a l' EADC estem impulsant altres mecanismes de reconeixement del treball realitzat pels creadors i organitzacions a través de sessions personalitzades de presentació dels projectes, complementaries a la memòria escrita, on els beneficiaris de les ajudes vindran a explicar-nos com ha anat el projecte, com valoren la participació de la administració, quins canvis ens proposen, el grau de satisfacció en general, etc. De moment, iniciem aquests espais d'avaluació amb els treballs que han rebut ajuts en les línies d'investigació i formació. Aquesta tipologia de treballs normalment no culmina amb realitzacions concretes i, per tant, es troben dificultats per justificar-se a través de memòries escrites i no solen visualitzar-se resultats. Aquestes sessions comptaran amb la presència dels membres de comissions de valoració i d'aquelles persones de la administració que intervenen molt de prop en els processos de subvencions, amb l'objectiu d'apropar al màxim l'àmbit teòric i pràctic.

Aquest treball complementari a la memòria deurà aportar a la administració dades i coneixements vàlids per la millora de les línies de subvencions i d'altres accions paral·leles encaminades a la promoció i la consolidació del teixit cultural i artístic al que ens dirigim.

Aquestes són algunes de les mides que estem adoptant i desitgem continuar cercant altres formes d'avaluació més acordes amb els canvis està experimentant el sector cultural i amb l'objectiu de ser més eficaços i de que totes aquelles accions que hi ha que emprendre per garantir el bon ús del diner públic serveixi no només com eina de control, sinó també com mecanisme de millora dels continguts i de la qualitat del treball dels creadors i gestors culturals.